سرمقاله

بحران تصمیم گیری گروهی

ادامه از صفحه۱

... با وجود مدارید متعددی که در محافل اقتصادی از مفهوم اقتصاد دولتی ارائه می‌شود، می‌توان آن را یک سیستم اقتصادی دانست که مبتنی بر همکاری، تعاون و مشارکت افراد یا گروه‌ها در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و تولید و توزیع کالاها و خدمات است. اقتصاد دولتی در دهه‌های پایانی قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹ بعنوان یک نظریه جایگزین برای سه رهیافت‌اری صرف، سوسیالیست و یکی از سه رهنمای این دوری، رفرت اوین، کارل فرین صنعتی بریتانیایی بود. وی با رد دولت که دقیت محض می‌بود، سه رهیافت بزرگ بوده و نهایتا به انحصار گرفته‌اند. اوین، بگله وسیله حذف دقیت را حفظ آزادی انتخاص و مقتضیات دولت را سازمان‌های دولتی می‌دانست. به‌طور کلی چهار نوع سازمان دولتی اصلی وجود دارد که عبارت از: دولتی‌های خرید کالا و خدمات، مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان و کارگران.

ازمنظر اخلاقیه بین دولتی، دولتی‌ها و ارزش‌های خودیاری، دو رکردی، برابری، انصاف و انحادا ستوارهستند و از همین رو، اهداف خود را از راه اداره و نظارت دو رکرایک و مالکیت مشاع پیگیری می‌کنند. اقتصاد دولتی معمولا به اهدافی مانند توانایی قدرت مذاکره اعضا، تضمین دسترسی به محصولات و خدمات باکیفیت و حفظ حقوق اقتصادی اعضا می‌پردازد. مالکیت مشاع پگاه و سه‌رمایه آن به مشارکت اعضای آن رسیدن به اهداف اقتصادی مجز می‌شود. این امر همچنین باعث می‌شود تا در دوران رونق اقتصادی، همه اعضا آن اقتصادی به میزان کوشش خود از سود دوران رونق بهره‌مند شوند و در دوران رکود اقتصادی از کار اخراج نشوند. بهره‌برداری از اقتصاد دولتی در ایران نیز می‌تواند راه‌گشا باشد و زمینه‌های زیادی را برای توسعه اقتصاد ایجاد کند.

به‌عنوان مثال، دولتی‌ها به کسب‌وکارهای کوچک و متوسط فرصت‌هایی برای رشد و توسعه می‌دهند. این کسب‌وکارها می‌توانند از مایع و خدمات دولتی‌ها بهره‌برداری کنند و کسب‌وکارهای خود را گسترش دهند. توسعه اقتصادی مناطق محروم، دیگر فرصتی است که اقتصاد دولتی از طریق آن می‌تواند به شکل‌گیری دولتی‌ها در مناطق روستایی و کمتر توسعه‌یافته، مشاغل کوچک و متوسط رواج پیدا می‌کند و اشتغال‌زایی در این مناطق افزایش می‌یابد که این امر به توسعه اقتصادی مناطق محروم کمک می‌کند همچنین دولتی‌ها به فضای خود امکان تقسیم عادلانه‌تر منافع و سود را می‌دهند. اعضاء مدیریت و هزینه‌های دولتی شرکت دارند و تقسیم سود براساس مشارکت تضاعصوت می‌گیرند. البته سیستم دولتی همچون هر نوع سازمان دیگری دارای محدودیت است.

یکی از معایب اصلی اقتصاد دولتی می‌تواند مشکلات مدیریتی باشد. دولتی‌ها به مدیریت کارآمد نیاز دارند تا بتوانند به بهره‌وری و سود آوری مطلوب دست یابند. نبود مدیران ماهر و کمبود تجربه مدیریتی ممکن است موجب بروز مشکلات متعددی شود. یکی از اصول اولیه دگرگیری دولتی‌ها، دموکراتیک بودن روند اداره و تصمیم‌گیری در آن‌هاست. تحقق این مهم در شرکت‌های دولتی مشکل بزرگ است و همین امر موجب ناکارآمدی برخی دولتی‌ها و کشورشده است همچنین تصمیم‌گیری گروهی و مشترک می‌تواند به مسائلی همچون تضاد منافع، کژمنشی، انگیزه‌های شخصی و رقابت در پشت‌پرده‌ها و به طور کلی افزایش هزینه‌های مبادله منجر شود.

اعضای دولتی‌ها ممکن است نظارت و اهداف مختلفی داشته باشند که به اختلاف‌ها و سازهای درونی منجر شود. این مشکل که یکی از معضلات ذاتی اقتصاد دولتی است، می‌تواند در عملکرد دولتی تاثیر منفی داشته باشد. مساله بعدی تامین مالی این نهادهای اقتصادی است. دولتی‌ها برای توسعه و رشد به منابع مالی نیاز دارند و اغلب این منابع به صورت کافی در دسترس دولتی‌ها نیوده و دست‌رسی به اعتبار بانکی و سایر منابع مالی برای آن‌ها مشکل است. نهادهای اقتصادی قدرت مانند شرکت‌ها و بنیادهای مختلف دولتی و شرکت‌های خصوصی بسیار قوی، دست‌رسی بهتری به منابع مالی دارند و از نفوذ مالی راحت‌تری برخوردارند.

دولت و نهادهای مالی باید به دولتی‌ها دست‌رسی آسان‌تر و بی‌دریغ مالیه و اعتبار بدهند تا آن‌ها بتوانند در زمینه فعالیت‌های خود پیشرفت کنند این امر مستلزم واگذاری این شرکت‌ها و بنیادهای دولتی به بخش‌های دیگر است. ساز و بنیادهای دولتی با چالوگری شود. یکی دیگر از مشکلات اصلی اقتصاد دولتی این است که دولتی‌ها در بازار کار فعالیت می‌کنند. ممکن است در بازار نیروی کار، نهادها یا محصول یا شرکت‌های خصوصی رقابت کنند این رقابت ممکن است به علت محدودیت‌های مالی، نیروی کار نامتعادل کارآمد یا عدم‌دست‌رسی به منابع و تجهیزات مدرن، دولتی‌ها ناکام بماند و نباشد کامل‌بودن می‌شود. دولتی‌ها نتوانند به‌طور مؤثر رقابت کنند بنابراین به نظر می‌رسد در بعضی‌هایی که بخش خصوصی عملکرد دولتی‌ها در رقابت کناری مرتبط باز دارند، هزینه‌های ورود دولتی‌ها به بازار از فرصت‌های آن بیشتر باشد. در بررسی آثار رشد دولتی‌ها بر اقتصاد از مطرح شده و کلان پیچیدگی‌های زیادی دارند، اما نکته حائز اهمیت این است که بهبود عملکرد آن‌ها در کشور نیازمند تقویت مدیریت، بهبود تامین مالی، مدیریت و رخی محدودیت‌های فنی و کمک به رفع چالش‌های رقابت‌پذیری این نهادهاست.

مسعود اسدی
پژوهشگر اقتصادی
Alborz.payam@gmail.com

خبر البرز

دانشگاه علوم پزشکی البرز به هفت هزار و زار اربعین خدمات ارائه کرد

رئیس دانشگاه علوم پزشکی البرز از ارائه کرد اسکان در پزشکی این دانشگاه به بیش از هفت هزار نفر حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) در ایام اربعین خدمات درمانی ارائه کرد خبر داد.

به گزارش پیام آشنا دکتر شهرام صیادی در نشست تدبیر خدمات اسکانی در ایام اربعین گفت: موکب دانشگاه علوم پزشکی البرز با حضور ۸۸ نفر از اقدامان حوزه سلامت متشکل از متخصصان جراحی عمومی، اطفال، داخلی، پزشکان عمومی، داروسازان، دندانپزشکان، پرستاران، کارشناسان مامایی، بهداشت عمومی، تغذیه و اتاق آبی برای خدمت به زائران اربعین در مرز مهران مستقر شده و پذیرای خدمات دانشگاه علوم پزشکی البرز به زائران حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) در ایام اربعین حسینی بوده است.

وی با بیان اینکه موکب دانشگاه علوم پزشکی البرز به پنج هزار مراجعه در مرز مهران مستقر شده بود که ۴۰ نفر در قالب کاروان کارکنان بهداشت و درمان و ۲۰ نفر کارشناس اورژانس به همراه آمبولانس پرواز به فرودگاه بازرگان و اورژانس، یک دستگاه اتوبوس آمبولانس، پنج دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه خودروی اسکان فرار به زائران اربعین حسینی اعلام کرده‌اند. سال دانشگاه علوم پزشکی البرز در ایام اربعین حسینی چهار کاروان طی چهار مرحله به مرز چرلایی مهران اعزام کرده‌اند. از مجموع ۲۰ نفر اعزامی پزشک در این کاروان‌ها ۱۰ نفر در قالب کاروان کارکنان بهداشت و درمان و ۲ نفر کارشناس اورژانس به همراه آمبولانس پرواز به فرودگاه بازرگان و اورژانس، یک دستگاه اتوبوس آمبولانس، پنج دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه خودروی اسکان فرار به زائران اربعین حسینی اعلام کرده‌اند. سال دانشگاه علوم پزشکی البرز در ایام اربعین حسینی چهار کاروان طی چهار مرحله به مرز چرلایی مهران اعزام کرده‌اند. از مجموع ۲۰ نفر اعزامی پزشک در این کاروان‌ها ۱۰ نفر در قالب کاروان کارکنان بهداشت و درمان و ۲ نفر کارشناس اورژانس به همراه آمبولانس پرواز به فرودگاه بازرگان و اورژانس، یک دستگاه اتوبوس آمبولانس، پنج دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه خودروی اسکان فرار به زائران اربعین حسینی اعلام کرده‌اند. سال دانشگاه علوم پزشکی البرز در ایام اربعین حسینی چهار کاروان طی چهار مرحله به مرز چرلایی مهران اعزام کرده‌اند. از مجموع ۲۰ نفر اعزامی پزشک در این کاروان‌ها ۱۰ نفر در قالب کاروان کارکنان بهداشت و درمان و ۲ نفر کارشناس اورژانس به همراه آمبولانس پرواز به فرودگاه بازرگان و اورژانس، یک دستگاه اتوبوس آمبولانس، پنج دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه خودروی اسکان فرار به زائران اربعین حسینی اعلام کرده‌اند. سال دانشگاه علوم پزشکی البرز در ایام اربعین حسینی چهار کاروان طی چهار مرحله به مرز چرلایی مهران اعزام کرده‌اند. از مجموع ۲۰ نفر اعزامی پزشک در این کاروان‌ها ۱۰ نفر در قالب کاروان کارکنان بهداشت و درمان و ۲ نفر کارشناس اورژانس به همراه آمبولانس پرواز به فرودگاه بازرگان و اورژانس، یک دستگاه اتوبوس آمبولانس، پنج دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه خودروی اسکان فرار به زائران اربعین حسینی اعلام کرده‌اند.

در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مطرح شد:

حمایت ویژه از طرح‌های مزرعه خورشیدی در البرز

لئالبرز گفت: طرح‌های مزرعه خورشیدی و تیروگاه سی اچ پی در البرز مورد حمایت ویژه قرار می‌گیرند

به گزارش پیام آشنا، مجتبی عدالتی در صدد و یکمین شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی به زیرساخت‌های ضروری در حوزه تولید اشاره کرد و افزود: بخش برق گی ازنیازها با اتحاد تدابیر ویژه در حال رسیدگی و چاره‌اندیشی است.

وی ادامه داد در بخش گازاسال طی ۲ سال اخیر اقدامات زیر گی محقق شده که با تمامی اقدامات ۴۰ سال گذشته برابری می‌کند.

عدالتی گفت: در حوزه برق تیز در سه وزارت تیروخانه‌ها به بهره‌برداری از اولین پست برق ۴۰۰ کیلوولت در رفسنجان کرج، مصوبه ایجاد این پست در شهریور و کمالشهر تبریز اتخاذ شد.

وی افزود: همچنین با حمایت از راه اندازی تیروگاه‌های سی اچ پی و پنل‌های خورشیدی، سرمایه گذاران را برای تولید برق به این سوی دلبه ایم و شهرک‌های صنعتی تبریز برای تأمین برق مورد تیاز خود یاری دهند و برند.

استاندار البرز گفت: در سطح کلان کشور تیز برنامه ریزی‌های جهت افزایش تولید برق با احداث تیروگاه‌های مختلف در دستور کار قرار گرفته است. وی افزود: یکی از تیروگاه تجدید پذیر دریاچه استقرار پنل‌های خورشیدی به ظرفیت ۵ مگاوات در حوالی شهرک صنعتی کوثر آشکار شده در حال راه اندازی است که تولید آن به سمت شهرک هدایت می‌شود.

عدالتی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به ظرفیت‌های البرز در بخش خدمات و صادرات اشاره کرد و گفت: استقرار البرز دارای سیاه‌های متعدد و ظرفیت‌های بزرگ است از این رو می‌توان گفت هر وارد کرد و با امکانات موجود به آن توسعه داد.

وی افزود: با تبدیل البرز به یک قطب صادرات آرد و محصولاتی همچون ماکارانی، کیک و... در استان استقرار البرز گفت: در سطح کلان کشور تیز برنامه حال تردد جاده کرج - چالوس، بلافاصله ماموران راهنمایی و رانندگی در محدوده تونل کندوان و جاده هراز برای بررسی موضوع به محل اعزام شدند

وی افزود: ماموران با حضور در محل مورد نظر به گزارش پیام آشنا، در هنگام بیان گومرزی گفت: در پی تماس تلفنی مردمی با مرکز فوریت های پلیسی ۱۱۰ و اعلام شکایت مبنی بر قدرت نمایی و ایجاد مزاحمت توسط سه اوباش برای مسافران در فرمانده انتظامی کرج اعلام کرد سه اوباش سابقه دار که در جاده کرج - چالوس، اقدام به قدرت نمایی و ایجاد مزاحمت برای مردم می کردند، شناسایی و دستگیر شدند

سرهنگ گودرزی خبر داد:

دستگیری سه تن از اوباش جاده کرج - چالوس

اوباش سابقه دار راننده‌ای و در عملیاتی صریحی آن ها را دستگیر کردند

گومرزی ایل کرد: متهمان دستگیر شده پس از تشکیل پرونده تحویل مرجع قضایی شدند.

مدیرکل دفتر امور سیاسی وزارت کشور و دبیر کمیسیون ماده ۱۰ درباره چگونگی فعالیت احزاب و گروه های سیاسی گفت: در پنجمین جلسه این کمیسیون، ۲۲ درخواست تاسیس حزب، تشکیل جبهه، بررسی مجامع عمومی و تاسیس شعب احزاب در استان ها بررسی شد.

۲۲ درخواست تاسیس حزب در کمیسیون ماده ۱۰ احزاب بررسی شد

به گزارش پیام آشنا به نقل از مرکز اطلاع رسانی وزارت کشور، عبدالله مرادی در نشست خبری بعد از پنجمین جلسه کمیسیون احزاب، با تأکید بر رعایت مفاد قانون در برگزاری مجامع عمومی و تشکیل آن از کار حزب در موعد و منصفات مقرر در اساسنامه، پایان شهریور را آخرین فرصت برای احزاب سیاسی جهت اعلام زمان برگزاری مجامع انعطاف‌پذیر دانست.

وی افزود در این جلسه سه مصوبه در مورد کلیات فعالیت حزبی از جمله تطام مندرس تشکیل جبهه های سیاسی، چگونگی حضور احزاب سیاسی در برنامه های صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران و اصلاح الگوی استاسه احزاب، مورد تصویب قرار گرفت.

در این جلسه کمیسیون احزاب به استاد قانون تشکیل جبهه، فرم های مربوطه که به اصلا و مهر دبیران کل احزاب متقاضی رسیده را با ذکر محدوده زمانی و نیز نوع فعالیت جبهه به کمیسیون اعلام کنند.

همچنین مصوب شد جبهه های سیاسی در سطح ملی باید مشکل از احزاب ملی باشند. در همین راستا احداث سه حزب طاری مجوز سطح استانی نیز می تواند در سطح استان طی جبهه سیاسی تشکیل دهند.

مرادی همچنین بااشتغال از حضور احزاب سیاسی در برنامه های صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران گفت: افرادی که به نمایندگی از احزاب در برنامه های رادیویی و تلویزیونی شرکت می کنند، حتما باید از احزاب طاری پروانه فعالیت بگذند.

وی اضافه کرد: در این جلسه با برخیلت تلیس چمعیت رهروان حضرت زنت (س) موافقت و جبهه سیاسی به نام «جبهه مردمی ایران» با حزب مطرح و مورد موافقت قرار گرفت.

در خلوت اعضای هیات موس ایلدگان جهادی برای تلیس به تبیر نام حزب مطرح شد.

دبیر کمیسیون ماده ۱۰ چگونگی فعالیت احزاب و گروه های سیاسی اظهار کرد: همچنین برگزاری مجمع عمومی و انتخابات شورای مرکزی احزاب، جامعه انجمن های اسلامی اصناف و بازار، جمعیت حامیان انقلاب اسلامی، حزب مشارکت های مردمی ایران اسلامی گیلان مورد تایید قرار گرفت و با تمدید پروانه فعالیت مجمع عالمنگی تیروهای انقلاب اسلامی استان قم توزیع موافقت شد.

مرادی یادآور شد: در این جلسه موضوع تشکیل جبهه سیاسی با عنوان «حامیان مردم» با حضوره حزب مطرح و مورد موافقت قرار گرفت.

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام کرد

ضرورت بازبینی سند تحول سازمان ثبت با رویکرد افزایش رضایت‌مندی مردم

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: دو راهبرد کلان سازمان ثبت یعنی طرح الزام به تنظیم سند رسمی معاملات اموال غیرمنقول و اجرای ۱۰۰ درصدی جنگارگی باید در تکمیل و بازبینی سند تحول سازمان در کنار توجه به رویکرد افزایش رضایت‌مندی مردم مورد توجه قرار گیرد

به گزارش پیام آشنا به نقل از فوه قضاییه، نصت حاتمی‌زاد، رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: یکی از مهم‌ترین مسائل و مشکلات کشور که گاهی اوقات به بحران جدی تبدیل می‌شود، انتشار اخبار جعلی است. در اغلب اوقات منابع ناشناخته و غیرمسئول که اقدام به انتشار این اخبار می‌کنند، نه‌گران‌ان‌نامی باشند، جامعه را به اشتباه می‌کشانند. اخبار جعلی یکی از مشکلات جدی دنیای رسانه است که می‌تواند تأثیرات خطرناکی بر جامعه داشته باشد. مطالعه منابع مختلف نشان‌دهنده این است که مردم تمایل دارند اخبار را از منابع رسانه‌ای که قوی‌تر هستند، دریافت کنند. این امر به‌ویژه در مواقع بحران و در شرایطی که اطلاعات کافی در دسترس نیست، بیشتر مشاهده می‌شود.

یکی از دلایل طرح چنین اخبار جعلی این است که مردم به منابع اصلی اعتماد ندارند و به همین دلیل قدرت ملو افراد و گروه‌ها سیاسی و اقتصادی و رسانه‌ها در این زمینه بیشتر می‌شود.

اخبار جعلی یا تأییدات غلط ممکن است برای جامعه آسیب‌های جدی به همراه داشته باشد.

برای مقابله با اخبار جعلی، می‌توان از راه‌کارهای زیر استفاده کرد:

۱- ایجاد ارتباط با مردم و دریافت اخبار و اطلاعات از منابع معتبر و قابل اعتماد، مانند رسانه‌های معتبر، سازمان‌های خبری، چهره‌های دولتی و سازمان‌های بین‌المللی و استفاده تحقیقات علمی و منابع تخصصی نیز می‌تواند مفید باشد.

۲- دقت و توجه به انتشار و بررسی اصل منبع خبر، صحت اطلاعات در آن و همچنین تفاسیر و تحلیل‌ها در آن می‌تواند کمک کننده باشد. در صورتی که یک خبر به نظر مشکوک است، بهتر است آن را به طور مستقیم بررسی کنیم.

۳- برای مقابله با اخبار جعلی، اطلاعات صحیح و قابل اعتماد از طریق وسایل ارتباط جمعی به اشتراک بگذاریم و با ارائه دلیل‌های صحیح و درست، اجازه دهیم تا مخاطبان خود اخبار جعلی دوری کنند و چه جای آن، در کی صحیح و دقیقی از واقعیت ارایه دست یابند.

۴- آموزش یکی از ابزارهای پایه‌ای رسانه برای جامعه است که رسانه‌ها می‌توانند برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌رسانی اجتماعی در خصوص تشخیص اخبار جعلی و منابع قابل اعتماد آن را اجرایی کنند.

با پیشرفت فناوری و تکنولوژی، ابزارهای مختلفی برای فناوری های جدید ایجاد شده است که می‌توان به برخی از هرافزارهای مورد گر و تافن همراه و پاتفرم‌های میزبان‌دهنده اخبار جعلی (مقدسانه گزارش اخبار جعلی سازمان شفافیت بین‌الملل) اشاره کرد.

اما باید به این نکته اشاره کرد که هیچ راه‌کار همه جانبه‌ای برای مقابله با این معضل وجود ندارد بر خود صحیح با اخبار جعلی نیازمند هوشیاری و آگاهی مداوم است.

در آخر و اقتی، شناسایی اخبار جعلی یک فرایند پیچیده و مداوم است و برای انجام آن باید دقیق و مراقبت‌باشیم.

نکته ای که حائز اهمیت است ضرورت وجود بستر گردش آزاد اطلاعات است. باید در نظر داشت که شناسایی اخبار جعلی نیازمند دسترسی به اطلاعات اولیه است، چرا که اگر مردم به اطلاعات به طور کامل دسترسی نداشته باشند، صحت سنجی اخبار برایشان راحت‌تر خواهد بود.

گردش آزاد اطلاعات از دیدگاه مفهومی به معنای حق مردم برای دسترسی به اطلاعات مختلف در هر زمینه ای است. گردش جریان آزاد اطلاعات در فضای خبری جهان، می‌تواند زمینه‌ساز توسعه و ارتقای دانش و دسترسی مردم به منابع اطلاعاتی مفید شود و از سوی دیگر ایجاد بستر مناسب برای شناسایی و افشای اخبار جعلی باشد.

یا گردش آزاد اطلاعات، می‌توان اخبار جعلی را با اطلاعات درست و دقیق مقایسه کرد به عنوان مثال، اگر اطلاعات مرتبط با یک خبر در دسترس باشد، می‌توان روی تحلیل و بررسی آن تمرکز کرد و سپس با جزئیات واقعی و دقیق روبرو شد. همچنین، به کمک اطلاعات در دسترس می‌توانیم افراد و سازمان هایی که در زمینه شناسایی اخبار جعلی فعالیت می‌کنند، پیدا کنیم.

در کل می‌توان گفت گردش آزاد اطلاعات مزایای زیر را برای جامعه به همراه دارد:

- گردش آزاد اطلاعات و شناسایی اخبار جعلی به طور مستقیم با یکدیگر ارتباط دارند. گردش آزاد اطلاعات و دسترسی به منابع صحت و اعتبار اطلاعات، افزایش امکانات شناسایی و تشخیص اخبار جعلی را تسهیل می‌کند.

- گردش آزاد اطلاعات می‌تواند کاربران را ترغیب کند تا محتوای دریافتی را به صورت کامل و جامع تحلیل کنند و در صورت لزوم، منابع خبر را بررسی کنند یا ارزیابی منابع و تحلیل دقیق محتوا، می‌توان اخبار جعلی را بهتر شناسایی کرد و از انتشار آنها جلوگیری کرد

- ارتباط و تعامل بین اعضای جامعه در مورد اخبار و محتوای دریافتی، در گردش آزاد اطلاعات تقویت می‌شود. برای مقابله با اخبار جعلی، تشکیل گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مورد اعتماد مردم که با اشتراک اطلاعات و تحلیل مشترک به شناسایی و افشای اخبار جعلی کمک می‌کنند، می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد

بررسی و ارزیابی منابع تحلیل محتوا، توسعه نهادهای مستقل و مشارکت جامعه در گردش آزاد اطلاعات، همگی می‌توانند به کاهش اخبار جعلی کمک کنند. در نهایت، گردش آزاد اطلاعات به ما کمک می‌کند تا از نظرهای کاملا غلط و مسائل روزمره و روند توهین آمیز دوری کنیم و با دیدگاه و شناخت بهتر از اخبار و اطلاعات، تصویر دقیق‌تر و معتبرتری از آنچه در و برمان رخ می‌دهد داشته باشیم.

راه مقابله با اخبار جعلی این است که از برخود شعاری با سواد رسانه‌ای بپرهیزیم بهترین راه برای مقابله با اخبار جعلی، ارتقای هوش اجتماعی از طریق فرهنگ‌سازی و برنامه‌های نقدی و مدون آموزشی است که به سواد رسانه می‌پیامد.

o.khaninezhad@yahoo.com

یادداشت

نگاهی به زوایای پنهان احیای روابط ایران و عربستان (بخش آخر)

اما رابطه با همسایگان و دولت سعودی روابط بین‌الملل وقتی است و از پیدا می‌کند که یک کشور در محیط همسایگی، وضع نثبت شده باشد. کشور ترکیه وقتی می‌توانست از بحران بین‌ی‌ر بیرون آید و به زمین اقتصادی خارج شود، سیاست «صفر کردن اختلافات با کشورهای همسایه» [۱] را در پی گرفت و یک دهه (۲۰۰۲ تا ۲۰۱۲)، بر آن رفتار بود. وبه نتایج مهمی هم رسید. امروز یکی هاهم زمانی که تصمیم گرفت یک گام قدم بردارد نداشته باشد، سیاست «خط خلوت» [۲] را در کشورهای پیرامونی خود پیدی در آمریکای شمالی و اروپای جنوبی دنبال گرفت. روابط با همسایگان وجود مختلفی دارد. یک کشور زمانی می‌تواند در فرایندصلح به روابط خارجی پایدار برسد که در محیط همسایگی درگیر نباشد. کشوری که در محیط نزدیک خود درگیری دارد، دیگر چالش امنیتی ندارد. کشورهای قدرتمند به برقراری روابط با کشوری که دچار مشکل امنیتی است، رغبتی ندارند؛ چرا که مشکل امنیتی افق مانند گاری یک دولت را سیره و مانع می‌کند و سیره‌گذاری را به تعطیل می‌اندازد. ضمن آنکه اگر کشوری در محیط امنیتی قدرتگیر باشد، ناگزیر است در قدم‌های نهایی از روابط با کشورهای دوردست را صرف خرید تسلیحات کند و وارد رقابت‌های سیاسی‌نظامی شود. در واقع چالش محیط امنیتی، مثل یک شاخ عمل می‌کند و سرمایه‌های جذب‌شده خارجی را می‌راند و میله می‌کند. [۳] کوتاه تاریخچه تغییر جهت سیاسی ایران، بر همین اساس دولت مانع اجرای قطعی عربستان، پس از ۸ سال چالش امنیتی با یمن و نیز مناقشه مخرب علیه همسایگان عرب خود، سیاست صفر کردن مشکلات در محیط همسایگی را دنبال می‌کند. وقتی ۱۹ اسفند ۱۴۰۱ پکن میان عربستان و ایران بر این اساس صورت گرفت.

روابط ایران و عربستان سعودی هم از قاعده «اولویت روابط با همسایگان و رفع اختلافات با آن‌ها خارج نیست. کمابیش در طول ۴۴ سال گذشته هم، چند دولت سعودی چلب احترام را نسبت به همسایه بزرگ شمالی‌اش نداشته‌اند. ایران دنبال سنی با عربستان نبوده است. عربستان در دی ماه ۱۳۹۴ تحت تأثیر فشار شکسته جنگ یمن، روابط با ایران را قطع کرد. با حقارت شکست خود از یمن‌ها که آنان را کوچک می‌دهی می‌کرد، پیوسته در طول آن مقطع، ایران دنبال برقراری رابطه با این دولت بود و در این اساس در چند دور مذاکره بندنظر و مستقط شرکت کرد. در نهایت دولت سعودی در جریان مذاکرات بغ [۴] اسفند ۱۴۰۱ پکن به برقراری دوباره رابطه سیاسی با ایران بن نظر و ایک سفرای دو کشور در پایتخت یکدیگر به فعالیت مشغول می‌پاشند. مسلما روابط ایران و عربستان هم دهه اخیر معجله با مذاکرات و موافق پکن و پاسه‌های مقامات دو طرف به پایتخت‌های یکدیگر «عادی» نخواهد شد، و بیشتر هم دوران اقبیات ضدشیعی (بیتی بر اینه‌ولوژی وهابیت) فاصله‌ها گرفت است، عربستان هنوز از محدوده توجه به یکدار مسطقه خارج نشده است، و بیشتر هنوز به قطع مذاکرات علیه دوستان ایران در لبنان، سوریه و عراق، فلسطین، افغانستان و... می‌اندیشد. عربستان - عمل کوچه که در مذاکرات اخیر بن سلمان و امیر عبداللهیان هم مطرح شد - هنوز ایران را سها رقیب مطقه‌ای خود می‌داند و در سیقت گرفتن از آن امید دارد. عربستان سعی دارد از طریق آرام کردن فضای ایران، آسیب‌پذیری‌های امنیتی خود در مطقه خلیج فارس را علاج کند و مانع بکراغیری‌ات گذشته علیه تأسیسات حیاتی خود شود.

کما اینکه ایران هم نمی‌خواهد از حمایت جبهه مقاومت مطقه که عربستان آن را در تقطه مقابل خود قرار دهی می‌کند، چشم‌پوشی کند. ایران هم نمی‌خواهد ثبات قلاب خود که با رزیمی با مختصات عربستان همخوانی ندارد کنار بگذارد. ایران هم عربستان را مانع ایدئولوژیک خود و بسط مسلط ایدئولوژی و خدمتهای نامطلوب نظیر نفوذ نظامی‌گری عربی - کمرقبلی می‌داند. بلکه این اگر کسی گمان کند روند کوتهی میان ریفت و بهبود، به نقدی شدن همه مسایل و دکم می‌انجامد، سلطه‌گاری کرده است.

امادر همان حال، «دیدنی نیست که عربستان از این راه - و با روابط محدود با ایران - هم رنمی گردد. یمی آنچه عربستان را به سوی بازگشایی رابطه با پکن کشانده، نیاز راهبردی آن به پکن و حداقل طمی خود بوده. آینده این نیاز دگی می‌مقد. پس آن ایران می‌تواند تا حد زیادی مطمئن باشد شکل‌دهی به روابط پایدار با عربستان در بعضی زمینه‌ها ممکن است ادامه‌دار باشد. ولی نباید بیش از اندازه‌ی واقعی و بالقوه به گرفتن خصوصیات «عربستان بن سلمان» بوالم باشد. در همه‌های ایران و سه‌رکنار همسایگان عرب عبداللهیان به «پستن و دیدار با بن سلمان، و بعضی محافل دنیاه‌امیک از شروع رابطه راهبردی بین دو کشور صحبت می‌کنند. اما حضور عربستان در جبهه بین‌المللی مختلف ایران و سیاست‌های مطقه‌ای میتنی بر کار با رژیم اسرائیل، مانع عربستان و ایران در راهبردی کردن روابط میان خود است.

پی‌نوشت:

[۱] هژمونی (Hegemony)، سلط یا کنترل سیاسی، اقتصادی یا نظامی یک دولت بر دیگران است. به عقیده «انتونیو گرامشی» نویسنده چپ‌گرای ایتالیایی، سلطه سرمایه‌داران، سها به وسیله فاکتورهای اقتصادی تأمین نمی‌شود. بلکه‌ها با بعد قدرت سیاسی و نیز یک سیستم و دستگاه عقیدتی یا ایدئولوژیک است که کارش فراهم کردن رضایت طبقه حکت سلطه می‌باشد. ثبات چارچوب سرمایه‌داری ناشی از سلطه ایدئولوژیکی آن می‌باشد.

[۲] در اصطلاح سیاسی، قیومیت برای اشاره به وضعیت یک کشور استعمارگر به کار گرفته و کشور مستعمره یا استقلال‌شده را به حت قیومیت گفته‌اند در اصطلاح حقوقی به معنای اخص دولت قیدی و آن ولایت بدر و جدید دری و وجبی مصوب از طرف یکی از آنهاست و طرفدار و دیر غرشید و مجنی که متصل به صد، بلکه مجموری که به صفت بالا آنباشد، ولایت راست به اوقیومیت نفذ (فرهنگ حقوقی جدید برای لگر وحی دنیل قیومیت)

[۳] نظریه پردازان علوم سیاسی معتقدند هم‌چون یا طبقه مسلط نه سها از نظر سیاسی و اقتصادی، جامعه را از نظارت دارد، بلکه شیوه خاص نگرش خودش به جهان وانسان و روابط اجتماعی را نیز همه‌گیر می‌کند و ناگفی که بحث مسلط هست، این نگرش را همچون پارادایم از نظم طبیعی جهان می‌نمایند و نقد نخستین کار مهم در هر جامعه‌ای، کنار زدن این نگرش است. چراکه مهم‌ترین عامل در رای هر نظریه ریدایی است. (آقوری دانشنامه سیاسی، چاپ شش، تهران، ص ۷۸، انتشارات دستان، بهار ویرایش ۱۳۸۷)

[۴] یکی از اصول شگفتی‌ای این است که سه رییس‌جهادی از هما با جمع اعضا، دنه اکثریت اعضا، ندیدار به صورت می‌شود.

[۵] احمد داوود اوغلو وزیر خارجه و نخست‌وزیر و فیلسوف ترکیه در دوره حضوریت در حزب عدالت و توسعه، پیوسته از آنکه به وزارت برسد، کتاب «عمق استراتژیک» (Strategic Depth) که به‌دیده عدان وامای سیاست خارجی حزب در بود در آمده ذکر کرد، و در این کتاب نوشت «ترکیه برای آنکه به وقعیت استراتژیک خود برسد، باید اولا مسائل و مشکلات داخلی نظیر مسئله کردها و شکاف بین اسلام‌گرها و سکولارها را حل کند و ثانیا با همسایگان خود، اعم از همسایه مستقیم و غیرمستقیم مشکل یا همسایگان Zero Problem) تعریف نماید. این سیاست به عدم مشکل با همسایگان (Policy With Neighbers) شهرت یافت و به نتایج مهمی هم دست پیدا کرد اما باید روی بیداری اسلامی و تحولات مطقه عربی، کمتر کنکاشه شد و دیدگاه مداخله در امور الن در دستور کار ترکیه قرار گرفت.

[۶] در علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، حیاط خلوت آمریکا (America's Backyard)، برای اشاره به مطقه نفوذ کشور آمریکا استفاده می‌شود و شبیه واژه روسی «خارج نزدیک» است. منظور از این دو عبارت، آمریکای لاتین است. اینکه عده‌ای از محایلگران این مفهوم رابه غرب آسیا (خاورمیانه) هم سری داده‌اند از نظر الن، فریاد کنند، غرب آسیا جلای می‌شود یا اشتار سیاسی و تغییر حکومت‌ها مانند آنچه در یک دوران مدید در آمریکای لاتین انجام می‌دهد، نفوذ خود را افزایش دهد. (Alain Gresh, Lemond Diplomatic ۲۰۱۰، ۲۸)

سعدالله زارعی
کارشناس ارشد مسائل بین‌الملل
Alborz.payam@gmail.com